

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:		Manuscrisele se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană” iar banii de prenumără- țiune și inserțiuni administrațiunii „Tipo- grafia și Librăria diecezană” în Caransebeș	Prețul inserțiunilor:	
Pe un an	50 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edictate etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 30 Lei, până la 200 de cuvinte 45 Lei, de aci în sus 60 Lei,	
Pe jumătate de an	25 ”			
Pe un pătrar de an	12½ ”			
Un număr	1 Leu.			

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 361/1923.

Cătră Onorații membri ordinari și ad hoc, preoți și mireni, ai Sinodului protopresbiteral ort. român din protopresbiteratul Biserica-albă.

Venerabilul Consistor diecezan, cu decisiul său din 27 Octomvrie 1921 Nr. 4564 Pl., m'a denumit comisar consistorial pentru actul alegerii de protopresbiter, iar sub Nr. 1958 B. din 17 Mai a. c. mi-a trimis actele pentru efectuarea alegerii.

Conformându-mă dispozițiunilor cuprinse în Statutul organic și Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, convoc și respective declar de convocat Sinodul protopresbiteral al Bisericii-albe pentru alegerea protopresbiterului pe Joi în 22 Iunie (5 Iulie 1923), la 9 ore a. m., în sf. biserică din Răcășdia.

Ciacova, la 7/20 Iunie 1923.

Augustin Ghilezan,

protopresbiter, comisar consistorial.

**Discursul P. S. Sale Ioan I. Papp
la deschiderea Sinodului eparhial din Arad,
sesiunea anului 1923.**

Ven. Sinod!

Dlor Deputați!

Spre deosebită bucurie îmi servește a vă putea saluta și acum în jurul meu, ca pe tot atâția fii ai diecezei, devotați binelui obștesc.

Vă rog înainte de toate să binevoiți a scuza întârzierea convocării statutare a acestui Sinod, întârziere provocată de boala ce m'a

întâmpinat la București, unde mersesem nu numai la ședințele Senatului, ci și special pentru a solicita și verbal rezolvirea cererii pentru ajutor de Stat pe seama școalei noastre normale și din care boală încă nu m'am putut reculege pe deplin.

Ven. Sinod!

La 4/17 Maiu a. c. tocmai în ziua Înălțării Domnului s'au împlinit 20 de ani, de când, cu voia lui Dumnezeu și din încrederea reprezentanților clerului și poporului diecezei, ocup acest scaun.

Cu acest prilej a împlinirii a două decenii de episcopie aș fi dorit să vă prezint un tablou mai vast despre activitatea și rezultatul activității mele pe terenul religios-moral și cultural-economic, dar starea mea sanitară nu-mi permite să fac atare revistă asupra trecutului. Am însă bucuria de-a constata, că conform promisiunii date la alegerea mea, mi-am ținut cuvântul și am restabilit după puțină pacea și bună înțelegerea între fiii diecezei, conducând toate în spiritul evangheliei Domnului.

Am pus pond în special pe religiozitatea și moralitatea, cultura și bună starea enoriașilor mei și ca atare am cercetat după posibilitate dieceza. Am sfințit însumi 60 de biserici, dintre cari 27 ridicate din nou din fundament în timpul episcopiei mele, iar celelalte renovate radical cu spese însemnate ale timpului trecut. S'a renovat și edificat școli cu sutele.

În anul 1906 am cumpărat pentru dieceză intravilanul cu casa din vecinătatea Consistorului, care la timp potrivit poate să-și edifice un local acomodat; — în anul 1911 am întregit intravilanul reședinței, cumpărând dela un vecin o parțelă de intravilan de 74 st. □ cu 1350 cor., iar în 1912 am pus temelia și în 1913 am sfințit și predat destinațiunii sale școala diecezană de fete, prefăcută acum în

internat, care servește spre liniștea și bucuria mamelor, care își trimit fetele la școala normală și liceu.

În 1915 am edat o carte de rugăciuni, în 2 ediții, în număr de 26000 exemplare, din care abia am acoperit spesele de tipar, pentru că cea mai mare parte am dat-o gratuit nu numai la spitale și institutele de corecțiuni, ci și tuturor preoților militari și altor intelectuali de pe front cu scopul să le distribuie soldaților, precum le-am dat și octoice, iar din economiile mele din cursul timpului am făcut pentru școala de fete un fond, care la finea anului 1922 face 37,432 Lei, iar alt fond pentru orfelinatul din Beiuș, care la finea anului 1923 reprezintă un capital de 157.695 Lei, și care fond în timpul cel mai apropiat îl voi augmenta cu circa 100.000 Lei.

Am exoperat dela oraș urcarea banilor de cortel a lor 3 profesori dela școala normală dela 120 fl. la 750 Lei și acum stăm în tocmeală cu orașul pentru a ne cinsti ori în cazul cel mai rău a ne ceda intravilanul și casa de pe el cu prețul cumpărării.

Am renovat seminarul și internatele cu ajutor sperativ dela stat, care afacere este în curgere.

Am renovat catedrala și i-am dat pictura religioasă și am refăcut clopotele duse de armata ungară, toate acestea cu ajutor dela Stat, astfel că dieceza ca proprietară și parohia centrală ca uzufructuară n'a avut nici o cheltuială.

A rămas însă să se renoveze edificiile Consistoriului și reședința, pentru care nu avem suma recerută, din care prilej Consistoriul vine să-și reclame venitul intravilanului pe care e zidită casa din dreapta și din stânga catedralei și care, după cartea funduară, este proprietatea diecezei și anume a reședinței episcopoești, date de erar în locul reședinței vechi din nemijlocita apropiere a Mureșului, demolate la timpul său împreună cu catedrala.

Rog Ven. Sinod să dea atențiune deosebită acestei afaceri neglese în cursul anilor, dar care situație trebuie regulată cu atât mai vârtos, cu cât astăzi este la ordinea zilei împărțirea fondului bisericesc clerical, între dieceza Oradea-Mare și mâne poimâne între cea dela Timișoara, deci diecezei Aradului să i-se deie cvota cuvenită intravilanului pe trecut și viitor, fiind acesta proprietatea fondului Reședinței episcopoești din Arad, iar clădirile de pe el ale fondului bisericesc clerical.

De asemenea rog Ven. Sinod, ca în sesiunea de acum să se acupe special cu ur-

mătoarele 2 momente și anume: Intervenirea la Inaltul Guvern în chestia susținerii școalei noastre normale și a doua cu asigurarea și reasigurarea edificiilor diecezane, pentru a reasigurarea de acum expiră.

Cum au sporit fondurile diecezane în cursul episcopiei mele se învederează din asemănarea stării fondurilor la luarea conducerii mele cu starea lor de astăzi.

Aci ating, că în cursul acestor douăzeci ani din urmă sub administrarea și îngrijirea Consistorului nostru diecezan s'au depus fonduri și fundațiuni noi în sumă de 2 milioane Lei.

Trebuie însă să observ, că fondurile diecezane nu se sporesc în măsura anilor de mai nainte, pentru că oamenii și-au achitat datoritiile ipotecare și acum de ani de zile nu mai dăm atari împrumuturi ca mai nainte cu 8%, ci banii disponibili i-am investit în hârtii de valoare.

Prin chivernisirea noastră am câștigat un fond de 185.000 Lei pentru zidirea la vreme potrivită a localităților consistoriale. Din afacerea domeniului dela S. Petru ni-a rămas câștig — după împărțirea cu Oradea-mare — 48579 Lei, iar din împrumutul dela Boden-Credit am realizat un câștig de 133000 Lei, după escontentarea Orădanilor, cari toate trei pozițiile arată pentru dieceza un câștig de 366000 Lei.

Expunând acestea, și până să urmeze rapoartele Consistorului despre activitatea sa din anul trecut, împlorând binecuvântarea ceriului asupra Dvoastră și asupra lucrărilor Ven. Sinod și salutându-vă, cu dragoste părintească Vă zic: **Bine a-ți venit**, și declar sesiunea ordinară a sinodului nostru eparhial convocată pe ziua de astăzi de deschisă.

Primii gramatici români bănățeni.

IV.

Biografia și bibliografia lui Loga.

1773—1850.

Di. Iorga zice, că Loga e totuși „cel mai însemnat între ei“, adică între profesorii și elevii ieșiți dela *Preparandia* din Arad; „fără că ea (*Preparandia*) se dea însă scriitori de seamă, sau oameni cu o reputație mai întinsă, fără se scoată la iveală, din corpul său învățătoresc, o singură personalitate. . . Nici între clericii seminarului și „preparanzii“ deosebitelor „cursuri“ nu aflăm, în acești ani, nume, care se ne fie cunoscute printr'o activitate ulterioară de scriitori.

În alt loc vorbind apoi: despre Loga și contemporanii săi scriitori bănățeni, același critic cultural și literar, dl. Iorga, are ca încheiere a capitolului cultural-literar al perioadei respective, unele ca acestea:

„Și „oltariul neamului“ s'a format, în adevăr, și prin munca stăruitoare și obscură a a acestor umili traducători și prelucrători de cărți, pentru biserică și școală. Dela dânsii a venit, dela colaborația lor harnică de inteligențe mediocre, nu lumina cea mare de pe culmi, care atrage privirile și le uimește, ci lumina care străbate pretutindeni și destăinuiește fecăruia, că există o vieată a sufletului, — care e cea ce se găsește mai sfânt, mai înalt și mai bun în ființa omenească“.

În sfârșit și de încheiere, arătăm aici și caracterizarea ce i-o face lui Loga dl. dr. Botiș, în monografia școlii normale iubilare, care a apărut acum în Martie 1923:

„dascăl zelos și luptător... din pricina ținutei sale românești, a caracterului său energic și a sufletului său curat și sensibil, avu mult de suferit...“

... s'a distins pe terenul învățământului poporal, ca nici unul dintre contemporanii săi. Idealist, cinstit, sânguincios și chibzuit în toate lucrările sale, muncind cu râvnă și zădul unui apostol, este fără îndoială *una dintre cele mai alese și simpatice figuri din trecutul nostru cultural*. Prin activitatea mănăoasă, ce-o desvoltă ca dascăl, director și autor didactic, binemerită recunoștiința școlii românești“.⁹²⁾

Se pare, că pe o vreme, Loga ar fi părăsit slujba de director al școlii normale din Caransebeș și a mers de profesor în Muntenia unde va, poate că la Craiova, ori că și la Craiova.

Acolo la școala superioară de fete a fundațiunii Oteteleșeanu avea dealtcum două fete: una era profesoară, altă directoară. În Muntenia Loga să fi ajuns la mare sarăcie. În cele din urmă s'a înapoiat iarăși la vechiul său post de director în Caransebeș, în anul 1850. Și frânt de suferințe și încărcat de ani, a trăit numai câteva luni. A murit lîn și ușor, ca mai toți bătrânii cuvioși, fără a fi zăcut nici măcar o zi. A fost astrucat în cimiteriul bisericii din deal, pe lângă desfășurarea unui fast potrivit cu poziția și individualitatea lui.

Despre împrejurările lui familiare n-am putut afla nimica.

Drept recunoștiință și aducere aminte de el, în Septembrie 1895, la inițiativa Reuniunii învățătoresți ortodoxe române din eparhia Caran-

sebeșului, românii i-au rădicat un monument la mormântul său, care se îngrijește regulat până azi; iară în 1919, liceul de stat din Timișoara, capitala Banatului, și-a luat numirea sa după numele răposatului: mare dascăl, mare administrator și organizator de învățământ, mare autor de manuale școlastice și educative, „*Liceul Constantin Diaconovici Loga*“.

Ne punem întrebarea și o lăsăm deschisă: Nu cadra oare mai bine numirea aceasta școlii normale din Timișoara?!

Loga s'a pasionat și de mișcarea noastră literară a vremii de atunci! A abonat în 2 exemplare revista „*Biblioteca Românească*, sau adunări de multe lucruri folositoare, întocmită în 12 părți, întâia oară tălmăcită de prea învățații bărbați, și tipărită pentru neamul Românesc prin *Zacharie Karkaleki Izvoditoriul acestei Biblioteci*“ Buda 1829—1830.

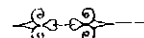
E prima revistă la noi românii. Loga a abonat-o în 2 exemplare.

Mai toată revista era lucrată numai de bănățenii, cari pe acel timp petreceau în capitala țării și aceștia, cum am arătat, destul de număroși. Altcum sufletul revistei a fost iscusitul avocat *Damaschin Toma Bojincă* din Gherliște (lângă Oravița), mai apoi iurisconsultul statului în Iași.

Până azi nu știm și nu mi-a fost posibil să aflu, pe ce teme își mai adaugă Constantin Diaconovici, la polecra sa istorică, patronimul de „Loga“. Tot așa n'am putut afla de când a început a se folosi de el și cu ce scop.

Dacă ar fi să ne orientăm după Karkaleki, „*Loga*“ ar fi un atribut nobilitar! Karkaleki îi zice în publicația laudată; „Prea învățat Domn Constantin Diaconovici de Loga a Școalelor Preparate Românești din Arad Senior și Profesor (și iarăși) Spectat și Clarisim Domn Loga Diaconovici Constantin, Senior Profesor.“⁹³⁾ —

(Sfârșit)

Din însemnările unui ariciu-știutor de carte

— În valea Jiului. —

Poveste: de Sura.

Oare toate câte ți le-am spus, nu înseamnă nimic pentru tine?

Cărbunele nu răspunse; să gândea la ceva.

— Eu văd, că pe tine te omoară modestia, reuă stropul de apă, totuși sânt dator să-ți spun, că n'ar fi rău să-ți rădici fruntea prietene.

— Ai dreptate, incredințară cu tărie inelul și diamanțul, și nouă ne face mare cinste, când stă cu noi de vorbă.

⁹²⁾ Botiș o. c 58 și 389.

⁹³⁾ Partea II pag. 56 și partea IV pag. 61.

— Sunteți prea îngăduitori, răspuse cărbunele.

— Ei l ce mai vrei acum — zise cremenea; poate, că te rușinezi de hainele și de fața ta neagră?

— Negru-i pământul, dar el satură luna, vorbi și stropul de apă, apăsând pe fiecare cuvânt în parte.

— Ce fericit aș fi să fiu eu în locul tău, adăogă cremenea, dar mie mi-a trecut vremea; în alte timpuri și pe mine mă căutau și mă prețuiau oamenii, ca și pe tine astăzi. De altfel n'am de ce să mă plâng, pentrucă, nu m-au uitat cu totul.

— Povestește-ne, prietenă, o îndemnă inelul: noi te ascultăm cu băgare de seamă.

— Omul dela țară mă cinstește chiar și astăzi, continuă cremenea. El nu prea are încredere în chibrituri, așa, că pentru el nu este altceva mai practic de cât să-și cumpere un amnar de oțel de la fierar, să meargă 'n pădure și să culeagă iască și să coboare 'n vale, ca să caute printre pietre o bucată de cremene. Inarmat cu acestea meșteșuguri își face foc, când are nevoie, mult mai lesne și mult mai practic ca orășenii, cari se chinuesc — mai ales cu lucrurile de azi, — cu chibrituri. Apoi dintr'un fel de cremene, oamenii fac doar' și până 'n ziua de astăzi pietre de moară, foarte bune la măcinatul grăunțelor.

Am avut și eu în trecut întrebunțări mult mai mari și mult mai felurite. Așa de pildă, eu am servit multe sute de ani ca aprinzător al prafului în armele de foc și nu sunt puțini printre oameni, care să nu știe, că în trecutul foarte îndepărtat eu am călăuzit primii pași, pe care i-a făcut omul pe scara civilizației. Oamenii primitivi întrebunțau cremenea, fie lustruită și nelustruită, pentru facerea obiectelor celor mai felurite. Dar mie nu prea-mi place vorba lungă și ca să închei pot să vă spun, că oamenii când vorbesc despre desvoltarea civilizației lor, încep cărțile cu „vârsta de piatră“, iar aceasta înseamnă vremea scursă, în care nu se cunoștea nici un metal și nu se întrebunțau decât lespezile de cremene.

— Și cu toate astea omul a cunoscut aurul cu mult înainte de a se fi folosit de cremene, zise inelul.

— S'ar putea să ai dreptate, își dete părerea stropul de apă; și mie îmi vine să cred, că aurul este cel dintâi metal, pe care l-a cunoscut omul.

— Și ce te face pe Dumneata să crezi lucrul acesta? întrebă briliantul.

— Numai aurul și încă două sau trei metale să găsească în stare curată în natură, — continuă stropul de apă. Să știe apoi, că râurile de munte rod și macină stâncile și pietrele pe unde trec și duc la vale sfărâmurile. Ori, se poate întâmpla, ca printre pietrele măcinate să se fie găsit și aur, care e dus și el cu apele la vale și să fie fost presărat printre nisipurile țărnișurilor. Astfel de nisipuri aurifere sunt foarte dese pe malurile Oltului, Lotrului și ale celor trei Crișuri.

Strălucirea solzișurilor de aur trebuie să fie fost observată din primele timpuri, când omul cobora să bea apă din râuri.

— Așa este, zise inelul, tot astfel vorbea și unul dintre prieteni mei — un foarte bun cunoscător al trecutului.

— Ori cum ar sta lucrurile, mie îmi pare bine, că am ajuns cu toții la încheerea, că între noi nu sunt decât persoane foarte onorabile, zise stropul.

— Ce frumos ar fi, dacă am putea forma la o altă o familie. Eu unul ași fi foarte mândru, când ași avea frați, ca Dvoastră, vorbi diamantul.

— Bucură-te, îi răspuse stropul de apă; printre noi se găsește și unul dintre neamurile Dumitale.

— Care-i acela? întrebă inelul.

— Cărbunele de pământ, răspuse, stropul,

— Asta-i o glumă de prost gust, zise rușinos cărbunele.

— Asta-i un adevăr găsit de către oamenii învățați, îi răspuse stropul de apă, și adevărul n'ar trebui să supere pe nimeni.

— Adevărul nu, batjocura da, vorbi mânios cărbunele.

— Tare mai ești nesuferit câte odată, zise cremenea. Eu dacă aș fi în locul tău, m-aș gândi, că poate să știe și stropul de apă ceva, și l-aș ruga să ne povestească și nouă, ca să știm și noi.

— Eu vă povestesc bucuros ce știu și eu, adăogă stropul de apă, dacă... dacă vreți să mă ascultați.

— Mai încape vorbă, vorbiră cu toții.

— Nu-i multă vreme de când niște oameni învățați, niște chimiști, cum își zic ei, au dovedit, că diamantul, grafitul, cărbunele de pământ și cărbunele de lemn sunt rude bune.

— Eu văd, că vrei cu ori ce preț să răzi de noi, zise cărbunele.

— Eu nu rād de nimeni, răspuse stropul de apă, ci eu spun ce-au dovedit chimiștii.

— Foarte rău din partea Dumitale, dacă te iei după bazmele oamenilor.

— De ce nu lași omul să vorbească, îl dojeni inelul, Dumitale poate nu-ți place, dar vom s'ascultăm și să aflăm și noi ce au făcut oamenii aceia ca să dovedească înrudirea dintre diamant, grafit și cărbunii de tot felul.

— Ce-i acela grafit, că vă tot aud vorbind despre el, întrebă cărbunele.

— Grafitul este și el un fel de cărbune de pământ și se întrebunțează pentru facerea creozolului, pentru facerea unui fel de oale întrebunțate la topirea metalelor și tot cu el se lustruesc sobele de fier, răspunsă stropul de apă.

Un chimist a încălzit cu băgare de seamă o bucată de diamant și mare i-a fost mirarea, când a văzut, că diamantul s'a prefăcut în grafit.

— Asta dovedește, că diamantul se înrudește cu grafitul și nici decum cu mine, întrerupse cărbunele.

— Alți chimiști au luat diamant, grafit, cărbune de pământ și cărbune de lemn și i-a ars cu mare grijă pe fiecare în parte. A cercetat apoi produsele de ardere și a văzut, că dela fie care a rămas cenușă și s'a ridicat un gaz, care nu era altul de cât bioxidul de carbon.

Singura deosebire era numai în cantitatea de cenușă rămasă în urma arderei: Diamantul lasă cea mai puțină, grafitul mai mult, cărbunele de lemn mai mult decât aceste, iar cea mai multă cenușă o lasă cărbunele de pământ — cea ce înseamnă, că diamantul face parte tot din neamul cărbunilor, dar este cel mai curat dintre dânsii. Și ca să nu mai rămână nici o urmă de îndoială, au luat cărbune curat de zahăr l'au amestecat cu praf de fier și le-au topit împreună în cuptorul electric. Prin topire cărbunele s'a dizolvat în fier, întocmai cum se dizolvă zahărul în apă. Când totul a fost gata, fierul topit a fost cufundat în apă, unde s'a răcit și pe urmă făcându-se cercetări s'a găsit în fier cristale mici de diamant și cristale mai marișoare de grafit. În felul acesta s'a ajuns la încheerea, că cele ce vă spuneam eu sînt perfect adevărate.

(Urmează)

Chestiunea calendarului.

În sala de ședințe a sf. Sinod în București s'a ținut Joia trecut o conferență în chestiunea calendarului. Conferența a fost prezidată de dl. C. Banu, ministrul cultelor și artelor, asistat de dl. V. G. Ispir, secretar general.

Au luat parte I. P. S. Sa mitropolitul primat, mitropolitul Moldovei, P. S. L. episcopii Bartolomeu al Râmnicului, Puiu al Bălților, Ilarie al Constanței și Ghenadie al Buzăului, dnii C. Chiricescu, decanul facultății de teologie, Dr. Drag. Demetrescu, profesor la facultatea de teologie, N. Coculescu și Traian Lalescu, profesori la facultatea de științe, Arhimandritul Scriban, prof. Drăghici, senator ș. a.

Dl. Dr. Drag. Demetrescu a făcut o dare de seamă asupra conferenței panortodoxe, care s'a ținut la Constantinopol sub președinția Patriarhului ecumenic, la care la care s'a discutat chestiunea calendarului.

La conferența panortodoxă, a spus dsa, au lucrat trei comisii, cari au privit chestiunea calendarului din trei puncte de vedere: dogmatic, canonic și tehnic.

Comisia dogmatică a căutat să pună chestia calendarului în așa chip, să nu fie în contradicție cu dogmele creștine ortodoxe.

Comisiunea canonică a căutat să păstreze legăturile cu canoanele creștine, iar cea tehnică a pus chestiunea în concordanță cu știința astronomică.

Comisiunile au studiat apoi împreună chestiunea amănunțit.

Arhimandritul Scriban a arătat, că memoriul depus de dl. Drăghici la conferența dela Constantinopol, a fost admis spre a fi prezentat la „Liga Națiunilor“. Acest memoriu a fost chiar laudat mult de patriarh.

Dl. profesor Lalescu a făcut o expunere din punct de vedere științific.

La urmă s'a propus, ca la conferența dela „Liga Națiunilor“ să reprezinte România aceeași delegație care a fost la Constantinopol, și anume dnii prof. Drag. Demetrescu, Drăghici și arhim. Scriban, împreună cu dl. profesor N. Coculescu.

Unul dintre reprezentanții români la conferența din Constantinopol, dl. Dr. Drag. Demetrescu, s'a exprimat astfel despre însemnătatea reformei calendarului:

Reforma aceasta nu este numai o măsură uniformă a timpului pentru întreaga lume creștină, dar ea duce la o uniformitate pentru prăznuirea marilor sărbători ale creștinătății la o dată fixă, aceeași pentru toți. Faptul acesta este pas gigantic și hotărâtor pentru apropierea bisericilor creștine între ele.

Când cu toții credem în unul și același Hristos-Dumnezeu, Mântuitor; când una și aceeași este învățătura Sa pe care s'a zidit biserica creștină, era naturală tendința de apropiere și chiar unire, pentru care sfânta noastră biserică se roagă în toate zilele. Dar apropierea și unirea cere dela toți recunoașterea unei uniformități în toate.

Prin reforma calendarului s'a ajuns la o uniformitate vădită în oficialitatea practică a creștinismului.

Ea pune în pozițiune întreaga creștinătate să sărbătorească odată toți creștinii, marile sărbători creștinești: Nașterea Domnului, Învierea Sa din morți, Înălțarea la ceruri, Pogorârea Duhului Sfânt, și toate sărbătorile creștine mari au data calendaristică fixă.

Iată dar însemnătatea reformei, și fericită este biserica ortodoxă, care a făcut primul pas și a dat imbold la această apropiere, care va fi consolidarea viitoare a creștinătății pe toată fața pământului. Când toată lumea va vedea pe toți creștinii uniți a sărbători pe Domnul cu toții de odată, cum și momentele însemnate ale vieții Sale și ale celor ce și-au pus viața pentru credința în El, toți vor recunoaște că una și aceeași este credința tuturor.

„Telegraful Român“.

Ș T I R I

Alegerea de protopresbiter al Pancioviei.

Sinodul protopresbiteral electoral pentru alegerea protopopului din tractul Panciovei s'a întrunit la 25 Maiu (7. Iunie) a. c. în biserica parohială din Satul nou.

Au fost prezenți 49 membri.

Dintre candidați a întrunit:

Ioan Murgu, paroh în *Sasca-montană*, 31 voturi;

Marcu Boldovina, paroh în *Doloave*, 13 voturi;

Constantin Dimian, paroh în *Petrovasele*, 4 voturi;

Și o bilă albă.

Academia Română a ales ca președinte al său pe a. 1924, în locul regretatului Dimitrie Onciu, pe dl. Iacob Negruzzi, iar ca secretar, pentru un period de 7 ani, pe dl. Vasilie Pârvan.

Sărbarea de încheiere a anului școlar la școala civilă de fete din Caransebeș se va ține în 28 Iunie la 10^{1/2} a. m. în sala de gimnastică a școlii, la care invităm cu tot respectul pe toți părinții elevilor și pe toți prietenii, binevoitorii și sprijinatorii școlii noastre. Direcțiunea.

Excursia Școlii civile de fete din Caransebeș la Sacul și Armeniș. În timpul din urmă printre școlile secundare s'a pornit o idee bună și sănătoasă: *Excursii la sate împreunate cu săzători culturale pentru săteni.* E curent bun, care e bine să fie practicat de toate școlile noastre, ca să cunoască viața poporului nostru dela sate, cu toate bucuriile și năcazurile sale și aranjând producțiuni culturale cu subiecte potrivite gradului de pricepere al sătenilor, să-i facă, să arate interes școlii și culturii.

De acest gând s'a călăuzit și școala civilă de fete din Caransebeș, aranjând două excursii împreunate cu săzători culturale la *Sacul și Armeniș*.

Duminecă în 10 Iunie peste o sută eleve sub conducerea întrégului corp profesoral al școlii au sosit dimineața în Sacul. La gară au fost întâmpinați de fruntașii comunei și mult popor. Au luat parte la sf. Liturgie, unde corul fetelor a cântat priceasna. După prânz, în liber, s'a aranjat săzătoarea culturală cu un program variat și bogat, cu cântări, recitări de poezii, monoloage și două piese teatrale scurte. Sătenii cuminiți și înțelegători au ascultat cu mult interes producțiunea.

După săzătoare s'a vizitat uzina electrică și fabrica de unt, proprietatea unui Român isteț, îmbrăcat în haină simplă țărănească, de cari ar fi bine să avem cât de mulți, ca să putem naționaliza acea industrie de care avem azi atâta nevoj.

Primirea călduroasă și ospitală se datorește în primul rând interesului arătat de fruntașii comunei: dl. primpretor *Bălaci*, *Aurel Spătan*, preot, *Vasile Tărian*, învățător și poate mai mult secretarului cercual *Dlui Hodosi*.

A doua excursie s'a făcut în comuna *Armeniș*, unde la sosire, fetițele și corpul profesoral, au fost întâmpinați de lume multă, elevii școlii cu drapelul în frunte și conduși de învățătorii lor, toți fruntașii satului și muzică. Salutul de bună sosire îl rostește părintele *Ilie Pepa*.

Deodată cu escurzionistii sosesc și primii stropi de ploaie, pe care lumea o primește cu bucurie, după o secetă lungă.

Se ține în mijlocul satului, în liber, pe o scenă improvizată, săzătoarea culturală cu un program bogat. dl. *I. Ionescu*, director al școlii civile vorbește mulțimii adunate despre dragostea de glie, limbă și credința strămoșească. Arată scopul venirii școlii aici și îndeamnă pe oameni să-și dea copiii la școală.

Din cauza ploii excursia la „Peatra scrisă” și la minele din apropiere rămâne. Seara cină comună și petrecere în frație până la miezul nopții.

Nu putem trece cu vederea munca ce au depus-o pentru buna găzduire a oaspeților: Părintele *Ilie Pepa*, dnii *Floria Băcilă* inv; *Nic. Bona* inv. *Dșoara Ofelia Deac* inv., Părintele *V. Paica* din *Feneș*, și alți fruntași și săteni.

E așa de însemnată acțiunea începută de școala civilă de fete, în cât nu ne putem da seama azi de folosul cel mare, ce-l va aduce ziua de mâine. Și pentru aceasta se cuvine cuvinte de laudă corpului profesoral dela aceasta școală și mai cu seamă dlui director *I. Ionescu*, dlui profesor *P. Buncea*, care a instruit și condus corul, dșoarei profesoare *Elena Deac*, care a condus excursia dela Sacul și dnei *Elena Neamtu*, care a condus excursia dela Armeniș. Și sperăm, că și în viitor se va merge pe calea apucată și munca va da roade bune și folositoare.

Cronicar.

Examenul de capacitate la școala noastră normală din loc s'a ținut sub președenția comisariului consistorial Dr. Cornel Cornean. Din partea Ministerului Instr. publ. a fost delegat ca comisar dl. Dr. Iosif Popoviciu, profesor universitar în Cluj.

La examen s'au prezentat 14 elevi și eleve, cari toți au reușit, și anume:

cu calcul general *eminent*: Ana Ijac și Maria Stefan.

cu calcul general *foarte bine*: Novac Găvan, Maria Hamerak, Elena Radu, Ana Vladu;

cu calcul general *bine*: Elena Cuzmanovicu, Emilia Horvath, Petru Iana, Ilie Mihuța, Emilia Stoichescu, Constantin Vladu, Hortensia Muntean; iar cu calcul general *indestulitor*: Ilie Serafin.

Logodnă. Dl. Mihailu *Ienea*, absolvent de teologie, s'a logodit cu dșoara *Ecaterina Drăgan* din Sănu Mihailu-Român, județul Timiș, fiica fostului învățător Drăgan de acolo.

Felicitările noastre!

„Fondul Gheorghe Petrescu”. După cum am fost anunțat deja mai de mult, Consistorul nostru diecezan a hotărât, ca în loc de cunună peritoare pe sicriu, prin întemeierea unui fond cultural să eternizeze memoria mult regretatului profesor de cântare și tipic: protopresb. *George Petrescu*.

La acest fond până acum au contribuit următorii:

Consistorul diecezan	Lei 1000—
P. S. Sa Episcopul <i>Dr. Iosif Tr. Badescu</i> „	500—
P. S. Sa Arhiepiscopul <i>Filaret Musta</i> „	300—
<i>Petru Bernaz</i> , preot în <i>Secaș</i>	500—
<i>Nicolae Stroescu</i> , șef de birou în	
Ministerul de finanțe	150—
<i>Coriolan Buracu</i> , preot în <i>Mehadia</i> „	20—
<i>Ioan Grozavescu</i> , preot în <i>Cornereva</i> „	50—
<i>Gheorghe Belcota</i> ,	50—
<i>Liviu Grozavescu</i> , capelan	50—
<i>Gligore Vasilescu</i> , paroh în <i>Bogolitin</i> „	50—
<i>Gheorghe Tătuca</i> , paroh în <i>Iablanița</i> „	20—
<i>Ion Târșaloagă</i> , inv.	20—
<i>N. Harambașa</i> , „	20—
<i>Nicolae Domășnean</i> inv.	20—
<i>I. Stroescu</i> , cont. la „Banca Națională” „	20—
<i>Isac Hatagan</i> , notar în <i>Iablanița</i>	20—

Total: Lei 2790—

Atragem atențiunea On. preoțimi și învățătorimii că liste de subscripții se află la fiecare protopresbiterat. De altfel contribuțiile se pot trimite și la adresa redacțiunii noastre, care confirmând primirea, le va administra fondului.

Nu ne îndoim, că preoții și învățătorii se vor asocia la înfăptuirea acestei opere nobile, răscumpărându-și fiecare floarea recunoștinței, cu care ei datorează mormântului și memoriei profesorului de pie memorie.

Ajutoare pentru preoții invalizi, pentru văduvele și orfanii de preoți. Ministerul Cultelor și Artelor a încuviințat pe timpul dela 1. Aprilie 1922, până la 31 Martie 1923. următoarele ajutoare:

pentru preoții invalizi (deficienți) câte 1000 Lei,

pentru văduvele de preoți 540 Lei,
pentru orfanii de preoți 400 Lei.

Chitanțele pentru rădicarea acestor ajutoare se vor trimite celor îndreptățiți prin oficiile protopresbiterale.

Sentință de condamnare. Tribunalul din loc a judecat la 18 Iunie a. c. procesul criminal în contra femeilor *Cumbria Codilă* și *Zina Moșu*, ca făptuitoare, precum și în contra lui *Ignea Codilă*, ca tănuitor; toți din comuna Poiana de lângă Caransebeș. Acești decăzuți infractori să dedaseră adecă să profaneze și să desgroape mormintele din comuna lor și jăfuiau morții de toate hainele, cu care erau îngropați, pe care apoi le vindeau la târgurile din Caransebeș. O meserie urâtă și scârboasă, ce o practicau sistematic de vre-o câțiva ani, și totdeauna în proxima noapte după inhumarea fiecărui decedat, până ce, în fine, s'au descoperit faptele lor criminale în toamna trecută.

Pentru faptele lor criminale, aceste hiene acum și-au primit pedeapsa meritată. Fiind ei, în fine, în completă recunoaștere, — dar numai după multă și rafinată esitare, — Tribunalul, ca senat penal, prezidat de dl. Const. Lazarescu și după rechizitoriul primprocurorului D. Ștefan, a și adus și a publicat o aspră sentință, condamnând pe *Cumbria Codilă*, ca autora principală, la 9 ani, pe *Zina Moșu*, ca coautora, la 6 ani, iar pe *Ignea Codilă*, ca tănuitor, la 3 ani reclusiune, precum și la plătirea hainelor vindute dela 52 morți. O mare parte — (preste 100 bucăți) — din haine a fost aflată în claia de fân a lui *Ignea Codilă* și s'a predat rudenilor decedaților.

Deși s'a făcut apel, — pentru ușurarea pedepsei, așteptăm, că Înalta Curte de Apel din Timișoara va confirma dreapta sentință a Tribunalului, ca să fie de pildă și pentru alții, cari ar mai îndrăzni să mai comită astfel de fapte urâte și criminale, condamnabile din toate punctele de vedere.

Situația în Bulgaria pare a se limpezi. În multe locuri s'au dat lupte între partizanii guvernului și țăraniii lui Stamboliisky. În luptele din jurul Slavovitei, într'o pădure lângă Golac, a fost rănit și Stamboliisky, care a rămas mort pe câmpul de luptă. Rezistența țărănilor a fost înfrântă, căci armata, credincioasă noului regim, dispune de numeroase arme, mitraliere și artilerie grea. Aproape pretutindeni liniștea e restabilită.

Mulțumită publică. Școala civilă de fete din Caransebeș, condusă de gândul de a contribui la acțiunea pentru propagarea culturii și educației naționale la sate și a face în lumea satelor cunoscută munca, ce o poate produce această școală, ca astfel să atragă cât mai multe fete dela țară spre carte și lumină, — a făcut două excursii împreună cu șăzători culturale în frunțașele comune *Sacul* și *Armeniș* și pentru îmbogățirea cunoștințelor câștigate în școală o excursie la stabilimentele industriale din *Nădragu*.

Aceste excursii au avut un succes moral deosebit, datorită; — după munca depusă de profesori, — frunțașilor din aceste comune și poporului cuminte și înțelegător.

De aceea venim cu toată căldura sufletului nostru și cu toată dragostea, să aducem cele mai sincere mulțumiri dlor *Christian Leo*, directorul fabricii, și învățătorilor *M. Bobiș* și *F. Mihályi*, pentru că n'au cruțat nici o osteneală ca să ne călăuzească să cunoască eleii aranjamentul și funcționarea fabricilor, dlor *Bălăciu primpretor*, *S. Verca* pretor, *Aurel Spătan* preot, *Vasile Tărian* inv., *Hodosi* secretar și proprietarului moșiei din *Sacul*; dlor *Ilie Pepa* preot, *Floria Băcilă*, *Ofelia Deac* și *N. Bona* inv. în *Armeniș*, *V. Paica* preot în *Feneș*, cari au contribuit cu osteneală și jertfe la găzduirea noastră și au făcut ca rezultatul moral al șezătorilor să întrecă așteptările noastre și în fine mulțumim tuturor sateșilor, cari ne-au primit cu atâta dagoste și au arătat atâta interes producțiilor noastre. *Direcțiunea școlaei.*

Bibliografie.

A apărut:

„*Biserica ortodoxă Română*“, revista sf. *Sinod.* — Seria II., anul 41, nr. 7 (505), Aprilie 1923. — București. — Abonament anual: 100 Lei.

„*Adevărul Bisericesc*“, revista lunară a societății „*Frăția*“ a clerului din eparhia Argeșului. — Anul VI, nr. 3 (Mai 1923). — Pitești. — Abonament anual: 100 Lei.

„*Cultura Creștină*“. — Anul XII, nr. 6—7 (Iunie — Iulie 1923). — Blaj. — Abonament anual: 70 Lei.

„*Cosinzeana*“. Anul VII, nr. 10—11 (10. Iunie 1923). — Cluj. — Prețul: 5 Lei.

„*Ramuri — Drum drept*“. — Anul XVII nr. 12 (15 Iunie 1923). — Craiova. — Prețul: 5 Lei.

Târgul cărților.

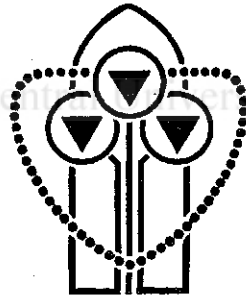
La **Tipografia și Librăria Diecezană Caransebeș**, Deposit de cărți dela cei mai buni autori români, au sosit următoarele cărți științifice, literare etc.:

N. Iorga: <i>Războinul nostru în note zilnice</i> . Vol. III 1917—18 1 Ianuarie—31 Martie	50 L
<i>Introducere la studinul asupra României și Românilor</i> . Conferința	13 „
<i>Ilie Teodorescu: Indrumări liturgice</i>	28 „
<i>Dr. G. R. Antipa: Paralizia generală progresivă a economiei naționale și remedioarea ei</i>	— „
<i>Cuculescu: Astronomie elementară</i>	100 „
<i>Boureaun: Mitologia Edelor</i>	15 „
<i>Stef. C. Ioan: Revoluția rusească</i>	16 „
<i>Stefan Cioban: Cultura Românească în Basarabia sub stăpânirea rusă</i>	50 „
<i>I. Slavici: Cel din urmă armaș, roman, legat</i>	70 „
<i>Luigi Chiarelli: Masca și obrazul grotescă</i> . In 3 acte. Legat	30 „

A sosit hârtie pergament, calitate superioară.

LEGĂTORIA

TIPOGRAFIEI DIECEZANE
DIN CARANSEBES

.....
primește
spre executare
orice lucrări
privitoare la
această branșă